DUPĂ REPETIȚIE

de Ingmar Bergman

(1984)

În românește de Carmen Vioreanu (2013)

Un teatru vechi. După-amiază. Prin ferestrele invizibile se strecoară o lumină gri indirectă care lasă plafonul și zidul ignifug în întuneric. Podea în pantă. Cortina e ridicată pe jumătate. Scena e parțial încărcată cu obiecte, recuzită și panouri de la repetiția de după-amiază care s-a terminat acum o oră. Casa mare pare golită de oameni.

Lângă rampă se află un fotoliu uzat care a fost în multe piese de Ibsen. Pe fotoliu stă Henrik Vogler, nemișcat, pare aproape împăiat. Are 109 ani sau poate doar 62. Lângă el se află un stativ cu o copie a piesei deschisă. Marginile sunt pline de notițe indescifrabile, săgeți și cruciulițe. Nu se întâmplă nimic câteva momente bune. După care se aud pași. Undeva în spatele scenei se deschide și se închide o ușă: Anna Egerman apare încet în cercul de lumină toropită care vine din plafon; caută printre obiectele și mobila din decorul marcat. Până acum nu l-a văzut pe Vogler.

VOGLER: Ce cauți?

ANNA: *(râs)* M-am speriat, nu te-am văzut! *(Pauză)* Caut o brățară. Eu sunt genul care pierde lucruri.

VOGLER: De valoare?

ANNA: Nu pentru mine, dar pentru persoana care mi-a dat-o, da.

VOGLER: Aha.

ANNA: O port pentru el, deci. El o să fie –

VOGLER: – supărat – furios – de neconsolat – gelos – disperat – rece – suspicios – mizerabil?

ANNA: *(râs)* – cam așa. *(Pauză)* Apropo, de ce stai aici?

VOGLER: Mi se pare frumos.

ANNA: Nu-ți plac repetițiile seara, din câte am auzit.

VOGLER: Nu. Seara e pentru spectacole.

ANNA: Totuși nu ne-ai dat liber în seara asta.

VOGLER: Un spectacol anulat ne dă o posibilitate în plus să fim pe scenă. Trebuie utilizată. Aveai alte planuri pentru diseară, din câte înțeleg.

ANNA: Peter și cu mine trebuia să – *(se abține)*

VOGLER: *(râde)* De fapt nu mă privește.

ANNA: *(după o pauză)* Nu era nimic special.

VOGLER: Da. Aha. Nu?

ANNA: Eu pot să repet și douăzeci și patru de ore.

VOGLER: Nu trebuie să te scuzi.

ANNA: Nu mă scuz, încerc doar –

VOGLER: Tu câți ani ai de fapt, Anna Egerman?

ANNA: Ghici!

VOGLER: Ești de aceeași vârstă cu fiica mea cea mică. Tatăl tău și cu mine am făcut un film împreună și amândoi am fost binecuvântați cu câte o fiică, la o distanță de o săptămână. Fericitele evenimente au fost serbate temeinic. Ai douăzeci și trei de ani și trei luni, nu-i așa?

ANNA: Tu și tata vă distrați pe vremuri.

VOGLER: Mi se pare mie, sau aud o urmă de acuză în vocea ta? Fiecare aveam câte o familie mare de întreținut. În plus, ne făcea plăcere să muncim. Era la fel de natural ca și respiratul.

ANNA: Tata era mereu plecat, iar mama era mereu tristă. Era o actriță incredibil de bună. Nu-i așa?

VOGLER: Mama ta a fost una dintre cele mai frumoase femei pe care le-am văzut eu vreodată, extrem de talentată și de pasionată. Pe urmă s-a măritat cu Mikael și a părăsit teatrul.

ANNA: Și tu ai fost îndrăgostit de mama.

VOGLER: Bineînțeles.

ANNA: Ați fost împreună?

VOGLER: Nu. *(Râde scurt.)*

ANNA: De ce nu?

VOGLER: Am trăit într-o tensiune interioară profundă. Credeam, poate, că acea tensiune e bună la lucru. De ce se transformă o dragoste nebună într-o relație? De cele mai multe ori din cauza nechibzuinței, optimismului, politeții sau neînțelegerii. Mama ta și cu mine am păstrat distanța. Tatăl tău a fost mai temerar sau mai nesăbuit și a ieșit cum a ieșit.

ANNA: Mama a născut o grămadă de copii pe care nu i-a plăcut. A avut două încercări serioase de sinucidere și a murit în comă alcoolică. Odată am întrebat-o de ce s-a lăsat de teatru. A răspuns că îl iubea pe tata și că n-a vrut să-și distrugă viața. A sunat frumos. Mama era o mincinoasă incredibilă.

VOGLER: E ciudat să te aud vorbind despre mama ta.

ANNA: *(zâmbește)* Ți se pare că sunt dură?

VOGLER: Mi se pare că n-o înțelegi.

ANNA: Cum să mă fac că înțeleg ceva ce nu înțeleg? Mi-a luat mulți ani până să am curaj să o urăsc pe deplin. În schimb, am trăit cu o teamă oribilă care m-a făcut aproape debilă. Acum o urăsc și mă simt mult mai bine. Pentru ea, oriunde s-o afla ea acum, asta oricum nu e o problemă.

VOGLER: *(zâmbește)* Asta este, bineînțeles, marea întrebare.

ANNA: Am citit undeva un interviu unde explicai că aceasta este singura noastră viață, că nu există un ”înainte” și, mai ales, un ”după”. Ai spus că această cunoaștere ți-a provocat cel mai mare confort.

VOGLER: Tu chiar ești o fată cu talent la ironie.

ANNA: Sunt doar confuză.

VOGLER: Când ești în plină viteză, întunericul final pare foarte îndepărtat. Pe urmă începi brusc să numeri montările de la coadă.

ANNA: Nu vorbești serios.

VOGLER: Tatăl meu a fost preot. Când era bătrân și bolnav, l-am întrebat ce simte în fața morții. Mi-a zis: Sunt puțin timid.

ANNA: (*râde brusc*) Stau aici și vorbesc cu vechiul prieten al tatei despre moarte.

VOGLER: Nu erai înfiorător de mică și slabă și aveai părul lung, negru, și arătai ca un trol? Frații și surorile tale erau amabili și adorabili, dar tu erai de-a dreptul ursuză.

ANNA: Erai des la noi acasă, nu-i așa? De ce ai dispărut așa brusc? V-ați certat?

VOGLER: Nu chiar certat.

ANNA: N-o să-mi spui prea multe despre asta, din câte îmi dau seama.

VOGLER: O să-ți spun ceva, Anna Egerman. Te apleci înainte și capul se află adânc într-o altă realitate! Morții nu sunt morți, viii se comportă ca fantomele. Ceea ce era firesc acum un minut, e straniu și greu de pătruns. Anna! Ascultă tăcerea de aici, de pe scenă. Îți dai seama, câtă energie spirituală, câte sentimente, sincere și jucate, râs și furie și pasiuni și cine mai știe ce. Toate acestea există în continuare aici, închise în acest spațiu, își trăiesc viața lor secretă, neîntreruptă. Uneori le aud, deseori le aud, uneori mi se pare că le văd. Demoni, îngeri, fantome, oameni obișnuiți, sunt preocupați din plin de propriile lor probleme, întorși cu spatele, plini de secrete. Uneori vorbim unii cu alții, însă doar în treacăt, din întâmplare. Acum iar ai zâmbetul acela minunat, ironic.

ANNA: Nu zâmbesc deloc ironic. Mi se pare frumos ceea ce spui. Înțeleg la ce te referi prin tăcerea de pe scenă. Dar chiar crezi că –

VOGLER: Mai contează? Dacă e ca un vis, unde creez spectacole întregi, cu actori și replici, sau dacă ei chiar trăiesc o viață a lor în afara și dincolo de simțurile mele? Mai contează?

ANNA: Cu toate astea, crezi că mama mea suferă din cauza urii mele, deși e moartă de cinci ani.

VOGLER: Mă sperii când vorbești despre ura ta. Cred că ura ta o atinge pe mama ta.

ANNA: Dacă e să fiu sinceră și dacă e așa cum spui tu, atunci mă bucur.

VOGLER: (*vrea să spună ceva, dar se abține*)

ANNA: Voiai să zici ceva.

VOGLER: Tu joci jocul și e jocul tău. (*Tăcere*)

ANNA: De ce ai vrut să fiu eu fiica lui Indra?

VOGLER: Pentru că ești talentată.

ANNA: (*râde*) Da?

VOGLER: Te-am văzut într-un spectacol la clasă: Agnes în ”Brand”. A fost oribil.

ANNA: A fost oribil.

VOGLER: Atât de prost nu poți fi decât dacă ești talentat. Pe urmă te-am văzut într-un film. Rolul nu era cine știe ce, iar filmul era prost. Tocmai primisem oferta să vin aici și să montez ceva. Când te-am văzut în filmul acela, am gândit: o să montez ”Visul” cu Anna Egerman în rolul lui Agnes. Mi s-a părut amuzant și potrivit și pentru mine e al cincilea ”Vis”. Poate că o să fie și un al șaselea și un al șaptelea. Când aveam doisprezece ani, mergeam cu un muzician care cânta la orgă, în spatele scenei. A fost o experiență care m-a făcut să ard pe dinăuntru. Seară de seară, ascuns în spatele reflectoarelor, eram martorul scenei de căsătorie dintre Avocat și Fiică. A fost prima dată când am aflat ce înseamnă magia actorului. Avocatul ținea un ac de păr între degetul mare și arătător, îl răsucea, îl îndrepta și-l rupea bucăți. Nu avea de fapt niciun ac de păr, *dar eu l-am văzut*! Ofițerul stătea în culise, așteptându-și intrarea. Stătea aplecat și își studia pantofii, cu mâinile la spate, își dregea glasul fără să scoată un sunet, o persoană foarte normală. Brusc, deschide ușa și pășește în lumina scenei. Se transformă, e Ofițerul. Acolo a început (*arată cu degetul spre reflectoare*).

Acolo stăteam, ghemuit în spatele a două reflectoare și o placă de metal pentru tunet.

ANNA: Sunt prea tânără pentru rolul ăsta.

VOGLER: Cine e să joace fiica lui Indra, ori e prea tânără, ori prea bătrână. Rolul e, în principiu, de nejucat.

ANNA: Înainte tăiai mereu din piesă și prelucrai –

VOGLER: Cel mai simplu e așa: *Asta* nu înțeleg – afară cu rahatul ăsta. *Asta* mi se pare penibil, o s-o rescriu. Scena *asta* nu-și are locul aici, o mut. Frământ textul, având în minte un scop precis: la final ridic o cruce imensă ori umplu scena cu o sută de figuranți, urât îmbrăcați și cu pumnul stâng ridicat. Îl violez pe Strindberg. Îmi iese foarte bine și e la modă. Criticii mă aclamă: l-am scuturat de praf pe bătrânul nemernic. Numai oamenii de teatru își pot permite felul acesta de viol nonșalant. În muzică, așa ceva e de neimaginat, pe de o parte, fiindcă partitura este imposibil de interpretat greșit, pe de altă parte, fiindcă muzicienii exercită o meserie care necesită cunoaștere. Orice idiot poate să-și bată joc de Ibsen, dar nimeni nu îndrăznește să-l jignească pe Mozart, în cazul ăsta ar primi injurii de la critici și public. Acum m-am decis să joc ”Visul” așa cum e scris. O să redau fiecare cuvânt, fiecare clipă, fiecare scenă așa cum îmi închipui că le-a văzut Strindberg. Este o întreprindere fără speranță, fiindcă multe scene sunt imposibil de înfățișat. Titanul Strindberg avea, de exemplu, gusturi proaste. Într-un colț din camera în care servea masa amplasase câțiva palmieri prăfuiți și în palmieri atârnase becuri colorate. Seara venea sora lui și cânta sonatele lui Beethoven. Strindberg aprindea becurile colorate și lua loc în crângul de palmieri, cu un punci și o țigară. ”Visul” e încărcat cu mai multe iluminări de genul acesta.

O, ce mai vorbesc. Vrei să te conving că ești potrivită pentru rol, e sarcina mea, așa e, minunatul secret din relația noastră: tu pornești de la premiza că eu cred în tine și ceri confirmare permanentă. Dacă sunt suficient de convingător în planul verbal, emoțional și intelectual, crezi în mine într-un final și îți lași încrederea în tine să înflorească. Eu, la rândul meu, sunt stimulat de încrederea ta în mine și de încrederea ta în tine, sunt atins de inspirație, care, la

rândul său, îți poate fi de folos ție. Tu îți arăți recunoștința spontană, eu sunt cuprins de o ușoară amețeală și gândesc: mulțumesc, bunule Dumnezeu, minunea s-a coborât asupra noastră încă o dată. Sângele pulsează, coronariene mici și fine, pline de cea mai roșie viață se ramifică tocmai până în colțurile cele mai triste ale ansamblului de actori și colorează obrajii mediocrilor și le fac ochii să strălucească.

Așa este, Anna Egerman. Așa trebuie să fie. Când te-am văzut prima oară, un trol mic cu părul negru, pe genunchii tatălui tău, am gândit poate: ea o să fie actriță, ea refuză să accepte realitatea; când te-am văzut în rolul acela oribil, ca Agnes în ”Brand”, am gândit că atât de prost doar o actriță talentată poate juca; când te-am văzut în filmul ăla idiot, când am văzut cum te comporți, cum vorbești, când ți-am văzut ochii, nerăbdarea și vulnerabilitatea, m-am bucurat și am simțit că împreună cu tine pot porni roata tot mai grea, odată cu trecerea anilor. (*Amuțește și rămâne pe loc, gri.*)

ANNA: (*după o pauză*) Dacă e așa cum spui, nu înțeleg de ce ești atât de critic. Tu schimbi tot ce fac. Uneori plâng de disperare când ajung acasă. Nu cred deloc că tu crezi în mine.

VOGLER: Un actor care nu crede în regizorul său are multe feluri de a-și arăta neîncrederea. Nu ascultă, îl face pe regizor penibil, urmându-i instrucțiunile până la exagerare, protestează la fiecare propunere și intră în discuții interminabile, devine agresiv și-l înjură pe regizor în fața colegilor. Un regizor care nu crede în actorul său poate fi foarte încurajator, dar poate rămâne și pasiv, ceea ce-l duce pe actor la o cădere nervoasă, își utilizează poziția avantajoasă care constă în faptul că actorul trebuie să se expună în lumina rampei, în timp ce regizorul, aflat în întunericul din sală, face presiuni. Râde de actor, îl îndeamnă să gândească, să nu gândească, să se adune, să se destindă, să fie natural, să stilizeze și așa mai departe. Un regizor poate ucide un actor – și nu e așa de neobișnuit –, dar și un actor poate ucide un regizor. Tu nu crezi că eu cred în Anna Egerman. E singurul lucru penibil pe care te-am auzit spunându-l de cinci săptămâni de când repetăm. Tu zici că plângi, dar dacă îmi permiți să ghicesc puțin, plângi cu folos. Tu știi că se întâmplă ceva înăuntrul său: o redistribuire și o restructurare a resurselor tale. Se întâmplă într-un mod

practic și stabil, care sigur că poate durea puțin, dar la fel de mult te bucură și te mulțumește. Când vorbim unul cu celălalt în afara repetițiilor, ești o actriță mult mai slabă decât atunci când lucrăm. Scapă de actrița privată! Ea nu face decât să-ți fure multă putere din actrița adevărată și stă în calea diferitelor impulsuri pe care le poți utiliza pe scenă. (*Tace, stă gri.*)

ANNA: *Asta* chiar a fost o prelegere.

VOGLER: Da.

ANNA: Deci tu consideri că eu joc teatru în viața privată.

VOGLER: (*nu răspunde, dă din umeri*)

ANNA: Oamenii sunt recunoscători când li se arată chipul la care se așteaptă. Cineva vrea să te bucuri de un dar sau o amabilitate și să-ți arăți bucuria. Când cineva vrea să îți arăți iubirea sau tandrețea, primești iubirea înapoi. Trebuie să arăți compasiune, să fii amuzant sau sexy sau supărat. Tu ești mereu adevărat?

VOGLER: Eu! (*se mângâie pe față*) Eu trăiesc de-a dreptul izolat.

ANNA: Și la repetiții?

VOGLER: Atunci nu e vorba despre sentimentele *mele*, ci de ale tale și ale celorlalți actori. Eu mă folosesc de toate mijloacele ca să vă fac pe voi să funcționați. Asta e meseria mea. Și, în plus, singura mea bucurie adevărată. (*Se uită la ea.*)

ANNA: E atât de important să ai grijă la sentimentele? Și la exprimarea sentimentelor? Dacă nu am mica mea dramă privată, atunci cum să mă protejez de lumea din jurul meu?

VOGLER: Ghici.

ANNA: Poate că nu trebuie să ne protejăm?

VOGLER: (*O privește, zâmbește vag.*)

ANNA: Cine m-a păcălit să folosesc sentimente jucate? Trebuie că a început devreme. Tocmai din copilărie. Mama putea să fie destul de înspăimântătoare, iar tata –

VOGLER: Tu știi toate astea.

ANNA: Copilul este în inferioritate și pe urmă continuă doar din inerție. Fiindcă e mai simplu. (*Brusc.*) Trebuie să te întreb ceva important.

VOGLER: (*Încuviințează din cap.*)

ANNA: În scena cu căsătoria cu Avocatul mă pui să mă merg înainte și înapoi ca un animal în cușcă. Se pare că nu-mi iese deloc așa cum vrei tu. Mă simt destul de penibil.

VOGLER: Mai încearcă puțin. Dacă nu iese, găsim altceva.

ANNA: Maria a primit multe laude pentru mersul ăsta la montarea de dinainte, de acum unsprezece ani. Dar eu nu sunt absolut deloc atât de bună ca ea și, în plus, ea avea dublul vârstei mele și –

VOGLER: Ai citit recenziile?

ANNA: Sigur.

VOGLER: (*Râde.*)

ANNA: Ce e așa comic? Maria e moartă și legendară. Eu trebuie să aflu cine sunt eu –

VOGLER: Dacă nu vrei să mergi ca Maria, poți să faci invers, nu? Stai nemișcată, ca și cum ai fi legată cu lanțuri de scaun, foarte aproape de șemineu, ei oricum trebuie să îi fie frig. Nu te ridici până nu vine Ofițerul să te elibereze din închisoare, și atunci te ridici ca și cum ai fi fost paralizată. O să fie foarte de efect. Și Maria o să se întoarcă în mormânt.

ANNA: Deci stau nemișcată, dar pot să-mi întind brațele spre el când spun: ”Iubitule! Mor în aerul acesta, în camera aceasta cu vedere la grădina din spate, cu țipetele acestea de copii timp de ore nesfârșite fără somn, cu oamenii aceștia și cu văicărelile lor, cu certurile lor și cu acuzațiile lor. – Trebuie să mor aici, înăuntru.” Și atunci el se apropie de mine și mă îmbrățișează și cade în genunchi în dreptul scaunului și zice: ”Biata floricică.” – Da, cred că e bine. Ar ajuta colosal. Acum câteva zile ai zis că Fiica e grea, mai multe sute de kilograme în scena asta. Dar eu nu găsesc nicio greutate.

VOGLER: Greutatea stă în șolduri și umeri.

ANNA: Da, tu spui asta, dar –

VOGLER: – nu e așa de ușor când sari în sus de-atâta chef de viață. Ție îți e greu chiar și să stai nemișcată în Despărțirea. Stai nemișcată, bucură-te să stai în picioare și stai cu tot corpul, nu doar cu picioarele.

ANNA: (*Se uită la el.*) De unde știi toate astea? Tu n-ai fost niciodată actor.

VOGLER: Am întrebat odată un preot catolic de unde știe despre relația dintre bărbat și femeie. Mi-a răspuns că nu trebuie să fii ucigaș pentru a bănui ceva din psihologia ucigașului.

ANNA: Dar totuși trebuie să fii măcelar ca să știi cum tranșezi un porc.

VOGLER: Puțin măcelar cred că sunt.

ANNA: Cum poți fi atât de sigur că îi spui unui actor cuvintele potrivite?

VOGLER: Simt.

ANNA: Nu ți-e niciodată teamă că simți greșit?

VOGLER: Când eram mai tânăr și ar fi trebuit să am motiv să-mi fie teamă, nu înțelegeam că am motiv să-mi fie teamă.

ANNA: Drumul multor regizori e pavat cu actori măcelăriți. Tu te-ai sinchisit vreodată să-ți numeri victimele?

VOGLER: Nu.

ANNA: Poate că tu nu ai nicio victimă.

VOGLER: Nu cred.

ANNA: Cum poți fi atât de sigur?

VOGLER: În viață, sau hai să spunem realitate, cred că există mulți oameni care poartă semnele ieșirilor mele violente, exact cum eu port semnele acțiunilor altora.

ANNA: Nu la teatru?

VOGLER: Nu. Nu la teatru. Te întrebi cum pot fi atât de sigur și acum o să-ți spun ceva care sună și sentimental, și exagerat, dar la fel este adevărul pur: Eu iubesc actorii. Îi iubesc ca fenomen, le iubesc meseria, le iubesc curajul sau disprețul în fața morții sau cum vrei să-l numești. Le înțeleg nevoia de a evada, dar și sinceritatea neagră și nemiloasă. Îi iubesc când încearcă să mă manipuleze și îi invidiez pentru credulitatea și incisivitatea lor. Iubesc actorii și de aceea nu le pot face rău niciodată. Bătrânul meu profesor mi-a spus odată: un regizor trebuie să învețe două lucruri, trebuie să învețe să asculte și să-și țină gura. Actorii sunt artiști creatori, în schimb nu foarte verbali. Trebuie să asculți, să ai răbdare și să aștepți. Nu trebuie să distrugi din vorbe inițiativele actorilor, deseori nesigure și neclare.

ANNA: Mie îmi vorbești destul de mult.

VOGLER: Tu ești începătoare, e altceva. Trebuie să curăț puțin în grădina ta. Există o grămadă de buruiană. Dar trandafirii sunt incomparabili. (*Cască.*)

ANNA: Ești obosit?

VOGLER: Obișnuiesc să trag un pui de somn pe vremea asta, după-amiaza. Mi-a scăzut glicemia.

ANNA: Voiai să stai să dormi aici?

VOGLER: Nu. Voiam să stau aici și să fiu sentimental.

ANNA: Atunci eu n-o să deranjez.

VOGLER: Dacă mă gândesc mai bine, azi-dimineață nu aveai nicio brățară. Acum îmi amintesc că am remarcat că azi nu porți brățara.

ANNA: (*Râde*) Zău?

VOGLER: Și apropo, nu mă deranjezi absolut deloc, iar dorința de a fi sentimental nu ai nicio posibilitate să mi-o împiedici. Mai degrabă invers.

ANNA: Atunci mă așez aici.

VOGLER: Vino mai aproape, ca să te văd mai bine, i-a spus Lupul Scufiței. Coafura aia chiar te prinde.

ANNA: Îmi las părul să crească pentru rol.

VOGLER: În primele zile aveai o coafură modernă – nu știu ce, dar nu te prindea, în orice caz.

ANNA: M-am gândit să arăt puțin stilată pentru tine, așa că m-am dus la coafor. A fost un mare eșec.

VOGLER: Pentru mine? Mulțumesc.

ANNA: Trebuia să fac impresie, înțelegi tu.

VOGLER: Nu credeam că o tânără modernă, independentă –

ANNA: (*bucuroasă*) La punctul acesta nu sunt modernă.

VOGLER: Te așezi așadar acolo pe canapea. Atunci o să trec pe la tine. (*Se ridică.*) Vai. Mă doare un picior ca dracu'.

ANNA: Te doare de mult?

VOGLER: E moartea, înțelegi tu. Roade din mine, ca un șoarece mic și plin de zel.

ANNA: Ești de-o seamă cu tata?

VOGLER: Da. Așa e. Suntem de-o seamă. Și acum noi stăm aici.

ANNA: Și ne uităm la sala întunecată.

VOGLER: – înconjurați de proiectoare stinse, praful ne cade peste capete, din întunericul din plafon. Sub noi –

ANNA: – sub noi un hău de mașinării pentru scena turnantă și trapă și –

VOGLER: Și stăm aici atât de bine pe canapeaua asta care arată atât de îmbietor, dar e astfel făcută încât să nu ne afundăm prea adânc – fotoliul de acolo a jucat în ”Hedda Gabler” și canapeaua a apărut în ”Tatăl”. Masa aia am folosit-o în ”Tartuffe”, scaunele în fostul ”Vis”. Câteva cunoștințe de-ale mele. Le salut ca

pe niște vechi prieteni. E un sentiment de siguranță că ele există și se lasă folosite de la un spectacol la altul. Cel mai mult îmi plac panourile mele pentru repetiții. Îmi amintesc de copilăria mea. Aveam o cutie mare din lemn, cu niște cuburi de lemn din cele mai simple. Reprezentau tot ceea ce-mi doream eu. Pentru mine cel mai bine e așa: masă, scaun, panou, scenă, lumină de serviciu, actori în ținută de zi, voci, mișcări, chipuri, tăcere. Magie. Totul *reprezintă*, nimic *nu e*. Consensul dintre actor și spectator. Cel mai bun teatru care a existat vreodată e teatrul lui Shakespeare. Se juca pe lumina zilei și când voiau să facă noapte se aduceau făclii pe scenă și oboaiele cântau un laitmotiv. Noapte: oboaie, făclii. Vechiturile astea pe care le aducem noi pe scenă! De fiecare dată mă decid să – Plictisitor, Anna! Plictisitor! Iubesc teatrele astea vechi, sunt ca violinele, infinit de sensibile, rafinate, indiferente. Dar ele ne leagă. Un spectacol de teatru ia ființă dacă sunt la îndemână trei elemente: cuvântul, actorul, spectatorul. E tot ce trebuie, e singurul lucru necesar pentru ca minunea să aibă efect.

Aceasta este convingerea mea, convingerea mea interioară, dar n-am urmat-o niciodată. Sunt mult prea legat de instrumentul ăsta depravat, prăfuit, căcăcios. (*Gest spre spațiul scenic*.) Așa e și așa a fost mereu.

ANNA: E o chestiune morală?

VOGLER: Eu cred că arta noastră este morală. Prin morală vreau să spun reglementată prin lege. Dacă încalci legea, ești pedepsit, iar pedeapsa este univocă: nu ajungi la public. Receptorul rămâne mut, indiferent, pasiv. Tu acționezi în zadar, nu ai nicio justificare pentru existența ta, ai putea la fel de bine să fii mort.

ANNA: Un actor care nu ajunge la public este, așadar, o persoană imorală.

VOGLER: Un actor adevărat ajunge întotdeauna la public. Înaintează în ciuda rolului, a partenerilor, a regizorului și decorurilor, el atinge, neliniștește, trăiește. Bătrânul meu profesor împărțea actorii în două categorii: O categorie trebuie să intre, cealaltă să iasă.

ANNA: Sună nedrept.

VOGLER: Nu e drept, dar nici egal nu e. Ție nu-ți pasă de Andersson, oricum s-ar comporta el, dar te uiți la Pettersson, chiar dacă stă departe, în fundul scenei, și nu spune un cuvânt.

ANNA: Nu toată lumea poate să fie un geniu.

VOGLER: Nu, dar toată lumea poate fi școlită. Ei trebuie să știe cum să acționeze în cel mai bun mod, trebuie să-și stăpânească tehnica, și spirituală, și fizică. Ei trebuie, de exemplu, să învețe că au urechi. Urechi cu care să asculte. Cei mai buni dirijori îi fac pe cei mai buni muzicieni din orchestră se asculte *unul la celălalt*. Actorul fin, de primă clasă, își extinde simțul eului pentru a cuprinde nu numai partenerul de joc din acel moment, ci și pe ceilalți parteneri de joc ai săi. El fondează o relație spirituală în cel mai adânc sens. Înainte, în vremurile vechi și proaste, școlile de actorie erau anexate teatrelor mari. Începătorii erau incluși în sistemul circulator. Ei trebuiau de la început să asculte de colegii lor mai mari, să-i admire, să-i disprețuiască, să-i imite. Trebuiau să facă figurație, primeau prima lor replică, trăiau viața teatrului. Cei mai în vârstă le erau profesori, nu numai la clasă, dar, cel mai important, și pe scenă. Astăzi, birocrația criminală a tăiat sistemul circulator. Elevii sunt formați ca niște pui de carne, în școli izolate mai mult sau mai puțin ermetic. Nu e deloc de mirare că rezultatul e prost. Tu ai avut noroc, Anna Egerman. Ambii tăi părinți au fost actori. Ai trăit cu teatrul de când ai început să respiri. Tu ești o Prințesă a Sângelui.

ANNA: N-am vrut să mă fac actriță.

VOGLER: Cine te-a obligat?

ANNA: M-am gândit: n-o să fiu ca mama. Uneori, când se certau, eu stăteam în deschizătura ușii și mă uitam la ei. Își foloseau vocile, gesturile și intonația. Uneori le scăpa câte o replică din vreo piesă, transpusă potrivit pentru momentul în sine. Mama mi se părea proastă rău. Tata nu aude cât de falsă e? Nu vede cum ea studiază efectul cu ochiul stâng și plânge cu cel drept? El nu observă cum ea conduce jocul și îl obligă la cele mai ciudate replici?

Mama era suverană, dar pe mine nu mă păcălea. O dată i-am zis: Nu mai juca teatru, mamă. Nu sunt un public bun. Nu merită să te străduiești.

Atunci mi-a aruncat o privire care m-a înspăimântat și mi-a zis: ”Asta e singura mea expresie, nu am alta. Reală sau nereală. Sufăr și sunt singură, încearcă să pricepi asta.” (*pe un alt ton*) Nu m-am gândit niciodată cât de copilăroasă e mama. Nu bănuiam –

(Rakel apare pe scenă. Se oprește în întuneric, dincolo de cercul de lumină al rampei, stă nesigură. Anna se uită la mâinile ei, absentă, indiferentă. Henrik Vogler își ridică privirea și o vede pe Rakel.)

RAKEL: Plouă.

VOGLER: Aha. Da, acum aud.

RAKEL: O ploaie de toamnă adevărată.

VOGLER: Doar e toamnă.

RAKEL: Te-am trezit din somn?

VOGLER: Nu.

RAKEL: Îmi caut pantofii, i-am pus pe undeva. Am plecat din întâmplare cu pantofii de repetiție și m-am udat leoarcă.

(Se așază pe un scaun din mijlocul scenei și își schimbă pantofii, fusta i se ridică până la șolduri. Tușește. Vogler se uită la ea cu dezgust.)

VOGLER: Ești răcită?

RAKEL: Stai liniștit. Tusea asta mă ține de patru ani.

VOGLER: Fumezi prea mult.

RAKEL: Exact. Fumez prea mult.

VOGLER: Și altfel, cu ce lucruri neplăcute vii?

RAKEL: Nu putem să facem sex?

VOGLER: Aici?

RAKEL: În camera ta, iubitule. Am mai făcut-o, de fapt.

VOGLER: Ești beată.

RAKEL: Ce neplăcut.

VOGLER: E neplăcut.

RAKEL: Hai, vino, Henrik!

VOGLER: N-am chef.

RAKEL: Ai chef. Ai chef, dar ți-e jenă.

(Stă pe scaun întoarsă spre el, fusta e în continuare ridicată peste șolduri, pantof în piciorul stâng, chipul greu de la beție, părul gros e umed de la ploaie, e machiată.)

VOGLER: Noi nu avem nimic –

RAKEL: – să ne mai spunem. Exact. Dar putem face dragoste. În punctul ăsta n-a existat niciodată vreo confuzie. Nu-i așa, amice?

VOGLER: Așa e.

RAKEL: Ți-am privit chipul, adânc. Pe dinăuntru. Noi nu avem secrete unul față de celălalt.

VOGLER: Asta sună ca o replică dintr-o piesă proastă.

RAKEL: (*zâmbește*) De-a ta, poate?

VOGLER: Mulțumesc. (*Pauză*)

RAKEL: Ești un mare căcat.

VOGLER: Acum începe.

RAKEL: De ce mă silești să joc un rol cu două replici? Poți să-mi răspunzi? Poți să-mi dai un singur motiv rezonabil, în afară de acela că te distrează să mă umilești în fața colegilor?

VOGLER: *Vrei* să știi adevărul?

RAKEL: Mereu m-au distrat eschivările tale.

VOGLER: O să încerc să-mi țin în frâu dezgustul și să-ți explic într-un minut de ce am vrut să joci mama lui Edith în spectacolul ăsta.

RAKEL: Te-ai înroșit sub ochi. Ăsta a fost întotdeauna un semn pentru mine.

VOGLER: (*obosit*) Semn că ce?

RAKEL: (*pe un ton amabil*) Semnul că acum vine una din minciunile mai calificate ale lui Henrik.

VOGLER: Chiar ești o ciumă.

RAKEL: Contagioasă.

VOGLER: (*după o pauză*) Acum aproape un an te-am sunat să-ți spun despre spectacolul ăsta. Te-am întrebat dacă vrei s-o faci pe mama lui Edith, în numele vechii noastre prietenii. Ai plâns și mi-ai mulțumit și-ai zis că te-am făcut nebună de fericire, și că ești recunoscătoare că nu te-am uitat, și așa mai departe. Am vorbit o oră unul cu celălalt. Mai târziu, în cursul serii, m-ai sunat din nou,

considerabil de beată, și mi-ai zis că ești nebună de recunoștință și că mă iubești în continuare. Acum a trecut exact un minut și ți-am livrat explicația. Dacă ar fi să adaug ceva – ar putea fi... Dar nu are legătură.

RAKEL: Pot să-mi închipui conversația ta cu șeful: ”Mă gândeam s-o rog pe Rakel să joace mama lui Edith.” ”Nu e puțin riscant? Momentan este într-o stare proastă, e în concediu medical de trei luni, nu știu dacă o s-o suporți. S-a făcut leneșă și indisciplinată.” Stați tăcuți o clipă și tu te gândești la *bătrâna* Rakel. Dai din cap afirmativ și zâmbești și spui că o suni: ”O sun pe Rakel”, zici tu, ”să decidă ea.”

VOGLER: Tot acasă locuiești?

RAKEL: Nu.

VOGLER: Locuiești singură?

RAKEL: Știi foarte bine că locuiesc la spital.

VOGLER: De fapt nu știam.

RAKEL: (*zâmbește*) Nu te preface, iubitule.

VOGLER: Nu știam. Pe cuvânt de onoare.

RAKEL: De dragul Annei.

VOGLER: Și Mikael?

RAKEL: Mikael solicită totul, speră totul, crede totul. E drăguț. Mikael e drăguț. (*pe un ton afectat*)

VOGLER: Și Anna?

RAKEL: Te interesează?

VOGLER: Rakel! (*gest de nerăbdare*)

RAKEL: E bine.

VOGLER: Ce descriere exhaustivă.

RAKEL: Ce să zic? E bine.

VOGLER: Câți ani are?

RAKEL: Împlinește doisprezece ani în iunie.

VOGLER: Cum se înțelege cu Mikael?

RAKEL: Mare iubire. Seamănă cu tine, apropo.

VOGLER: O spui la modul neplăcut.

RAKEL: Anna vinde oameni.

VOGLER: Pentru a-i fi pe plac tatălui își vinde mama.

RAKEL: Poate că are motive.

VOGLER: Bineînțeles. Stăm la masă, la cină. Mikael citește ceva în ziar. Eu îl rog să termine cu cititul. El se ridică de la masă, împăturește ziarul, se apropie de mine și mă lovește cu ziarul peste față. Pe urmă își ia pardesiul și pălăria și trântește ușa de la intrare. În ziua următoare aud o discuție între Anna și Mikael. Anna spune că-i e milă de tatăl ei, că-l înțelege că nu mai poate. Și așa mai departe. (*Zâmbește.*)

VOGLER: Adică, Mikael te lovește. Asta e –

RAKEL: – incredibil.

VOGLER: Mikael care e cel mai –

RAKEL: – amabil și mai cumsecade.

VOGLER: Biata Rakel.

RAKEL: Cu mine poate omul să facă ce vrea, nu-i așa? Oricum? Henrik? Nu-i așa? (*Pauză*)

VOGLER: Ăsta e riscul cu tine.

RAKEL: Am fost cea mai bună? Nu-i așa?

VOGLER: Ba da, ai fost cea mai bună.

RAKEL: Timp de douăzeci și șase de ani am fost cea mai bună.

VOGLER: Dacă ți-ai dori cu adevărat, ai putea în continuare să –

RAKEL: Mulțumesc. Mulțumesc pentru amabilitate. Apropo, vezi că mi-am pus dinți sus?

VOGLER: Nu.

RAKEL: Putrezesc bucată cu bucată. Am jucat Margareta deja de când aveam douăzeci de ani. Îți amintești scena de final? Știam deja de atunci cum merg valsurile. Putrezirea. Exista acolo. Prezentă.

VOGLER: Da. Așa e.

RAKEL: Dar nu se vedea pe vremea aia. Îți amintești de emisiunea noastră de cântece populare la radio? Cântam și interpretam. Pe urmă am făcut ”Mireasa-prințesă” a lui Strindberg, tot cu tine.

VOGLER: Da.

RAKEL: Ce te face să nu vrei să te culci cu mine? Am băut două pahare de vin roșu, nici mai mult, nici mai puțin. Nu sunt beată, dacă asta crezi.

VOGLER: Eu nu cred nimic.

RAKEL: Coapsele mele sunt netede în continuare, ca ale unei fete tinere. Corpul mi-e intact. Sânii mei! Uite. Ei, ce zici? Henrik nu zice nimic. El tace și se holbează.

Henrik e indecis. Henrik e excitat, dar fără chef. El nu se uită la coapsele și la sânii mei, el se uită la chipul meu și chipul meu e –

VOGLER: De ce locuiești la spital?

RAKEL: Amabilul meu doctor a considerat că așa e cel mai bine.

VOGLER: În perioadele tale.

RAKEL: În acele perioade.

VOGLER: Și, altceva?

RAKEL: Am un mic apartament cu vedere spre grădina din spatele teatrului. E o curte veche, frumoasă, cu un castan mare, chiar la fereastră. Vara, lumina din camera mea e verde, ca într-un acvariu. Hai să mergem acasă la mine. Cinci minute. Patru minute.

VOGLER: Nu. Aștept pe cineva.

RAKEL: Medicul ăla e grijuliu, să știi. Purtăm discuții lungi, se numește terapie prin discuție. El îmi povestește despre el și mi-o trage la final. Un mic futai uscat, lent și patetic și cu mâini reci și transpirate. Aștepți pe cineva, zici. Ciudat. Tu n-ai așteptat niciodată pe nimeni. Cine e cel așteptat?

VOGLER: Nu te privește.

RAKEL: E posibil să ai dreptate. Pe urmă, doctorul meu îl sună pe Mikael, și soțul meu și medicul meu discută despre Rakel și starea ei, în timp ce Rakel e întinsă pe jos în mica ei cameră și se masturbează.

VOGLER: Nu ți-a trecut prin cap că doctorul și soțul tău îți vor binele?

RAKEL: Sunt de-a dreptul convinsă că amândoi sunt de-a dreptul convinși că îmi vor binele.

VOGLER: Nu poți să-ți iei alt medic?

RAKEL: Și la ce-ar ajuta? Primesc îngrijirea de care am nevoie. Mi s-a pus la dispoziție un cub alb, unde îmi pot caza țipetele, rugăciunile, vomele și angoasa. Sunt privilegiată, cum se spune, și sunt nețărmurit de recunoscătoare.

VOGLER: Să știi că de fapt arăți mai bine ca data trecută când ne-am văzut. Asta a fost – oare când – acum doi ani.

RAKEL: N-o să mai pot niciodată juca un rol mare?

VOGLER: Asta depinde de tine însăți.

RAKEL: Mai taci din gură cu porcăriile alea, Henrik! Te întreb direct la obiect dacă n-o să mai pot niciodată juca un rol mare. Distanța s-a făcut prea mare? O să mor de frică și disperare? Trebuie să vomit pe scenă, să am diaree – să mă cac pe

mine? Știi că am o găleată de plastic în culise? Ce să mă fac? Ori că muncesc, ori că ”mă odihnesc” cum se zice, frica e la fel de mare. Iau calmante, fac injecții. Frica există pe dinăuntru, o simt tot timpul, ca pe o durere surdă de dinți. Crezi că instrumentul meu e distrus pe veci? În cazul ăsta trebuie să mor, de fapt sunt numai vorbe goale, nu vreau deloc să mor, mi-e frică de moarte, nu-mi pot imagina că mi-aș face rău serios. Crezi că instrumentul meu e distrus?

VOGLER: De fapt nu.

RAKEL: Odată le-am zis: n-o faceți, n-o faceți – e un dezastru natural. Știu că e un dezastru natural.

VOGLER: Nu știu despre ce vorbești.

RAKEL: Era o ceartă obișnuită între mine și Mikael. Știam că minte. Încercam să-l fac să spună adevărul. *Măcar o singură dată*. Dar fără folos. El mințea și se ținea tare de minciuna lui. Îmi distrugea în bucăți mici ceea ce știam. Înțelegi ce înseamnă asta? Prin minciuna lui, el îmi otrăvește și îmi rupe în bucăți ceea ce știu. Îmi violează instinctul. *Știu* că m-am comportat urât. *Știu* că am țipat și am plâns și m-am încuiat în baie. Am lovit-o pe Anna care a început să țipe ca o nebună. Mai întâi am încercat s-o mângâi, dar ea n-a vrut să fie mângâiată, s-a smuls de lângă mine și s-a dus într-un suflet la Mikael ca să o protejeze, și atunci am lovit-o. Regret, regret asta în fiecare zi. Mikael l-a sunat pe prietenul nostru, doctorul, și el a venit cu un lăcătuș, un polițist și un asistent de la spital și mi s-a făcut o injecție. M-am împotrivit și am luptat cu toate forțele mele, dar ei m-au ținut bine și mi-au făcut o injecție și m-au amorțit. Eu n-am vrut decât ca Mikael să spună adevărul, măcar o dată. Voiam adevărul, oricât de respingător ar fi fost. Nu pot trăi cu minciunile, realitatea devine ireală, îmi pierd echilibrul.

VOGLER: Oamenii obișnuiți nu suportă pretenția ta pentru adevăr.

RAKEL: (*râde*) Nici tu.

VOGLER: Pe scenă, da, dar privat, nu, mulțumesc.

RAKEL: Nu ți-a povestit Mikael? Nici șeful? Sau altcineva?

VOGLER: Nu știam despre toate astea. (*Ridică mâna dezarmat.*)

RAKEL: (*după o pauză lungă*) Și tu ai fost implicat.

VOGLER: Pe cuvântul meu de onoare, nu.

RAKEL: Te-a sunat Mikael. Erai prin străinătate pe undeva. Te-a rugat să încerci să vorbeşti cu mine.

VOGLER: (*obosit*) Nu e adevărat.

RAKEL: L-ai sfătuit pe Mikael să sune la spital şi la poliţie. *Tu* ai fost cel care a spus că există riscul unui suicid, deşi ştiai că eu n-am încercat niciodată să-mi fac rău la modul serios.

VOGLER: Termină cu provocările, te rog.

RAKEL: Tu şi Mikael şi doctorul Jacobi. (*Râde încet.*)

VOGLER: Teoria ta de conspiraţie e complet ireală. Eu n-am ştiut nimic.

RAKEL: Câte unul nu m-aţi putut doborî, nici măcar câte doi, dar trei împreună aţi fost suficient de buni. Recunosc că aveaţi motive grele.

VOGLER: Ce motive? Noi am fost amanţii tăi şi tu ne-ai crescut între genunchii tăi şi pe urmă ne-ai aruncat şi ţi-ai căutat noi victime. Deja de pe vremea mea beai destul de mult şi când erai beată erai dificilă cu mine şi dificilă cu tine însăţi. (*Scoate un sunet amestecat cu nerăbdare, scârbă şi furie.*)

RAKEL: Sfinte Dumnezeule, ajută-mă. Ajută-mă. ”Marea e atât de mare şi barca mea e atât de mică. Sunt un credincios fără Dumnezeu. Fără religie, fără speranţă. Brutalitatea, dragostea nebună, conformismul nemilos în faţa rutinei eterne, pe veci infinite.” (*Afectată*) De ce nu poţi să îmi mai dai o şansă? Îţi promit că nu vei fi dezamăgit.

VOGLER: N-am curaj.

RAKEL: Ce prostie de răspuns! Totuşi sunt un instrument magnific, chiar tu ai spus asta. Prin mine poţi auzi tonuri ce nu s-au auzit vreodată. Nu merită un experiment? (*Stă pe scaunul din mijlocul scenei şi recită.*)

”Sora propriei mele mame, în orbirea ei, a NEGAT originea divină a lui Dionis. De aceea i-am împuns cu furia aceasta oarbă care îi mână din casă. Cu emblema orgiei, le-am obligat pe toate femeile din neamul lui Cadmus să plece în munţi. În jurul fiicelor lui Cadmus se adună ele în deşert, printre stânci, în pădurea de pin veşnic verde. Da, acest oraş unde strigătele lui Bachus n-au răsunat niciodată, va ispăşi păcatul umilirii mamei mele şi, vrând nevrând, va vindeca.”

VOGLER: Da. (*Pauză*)

RAKEL: Tu te temi în aşa măsură de propriul tău tumult, că nu faci faţă imprevizibilului?

VOGLER: Începi să fii insuportabil de teatrală.

RAKEL: Aha, zici tu! (*Râde puțin.*) Scuze, atunci.

VOGLER: Eu administrez, intermediez, organizez ceea ce nu poate fi spus, ceea ce înspăimântă, ceea ce e periculos. Eu nu particip în dramă, eu o materializez. Disprețuiesc ceea ce este spontan, ceea ce este necugetat, ceea ce este neprecizat. Sunt aici pentru a te face pe tine să îți fixezi impulsul într-un asemenea fel, încât să-i dea publicului impresia unei inspirații. N-am loc pentru propriile mele complicații, altele decât cheile pentru secretele textului sau ca impulsuri pentru creativitatea actorilor. Urăsc tumultul, agresiunile, ieșirile sentimentale. Repetiția mea e o operație într-o sală de operație. Acolo domnesc autodisciplina, curățenia, lumina și tăcerea. O repetiție este o muncă riguroasă, nu terapie privată pentru regizor și actori. Îl disprețuiesc pe Walter, care apare beat și care la ora zece și jumătate dimineața vomită din el complicațiile private. Sunt scârbit de Teresa, care dă năvală și mă ia în brațe și mă sărută într-un nor de transpirație și parfum prost. Îmi vine să-l torturez pe Paul, care se simte bine cu pantofi cu toc înalt, deși știe că trebuie să urce și să coboare trepte pe scenă toată ziua. O disprețuiesc pe Vanja, care întârzie un minut și se prăvălește pe un scaun, cu părul pe spate, neîngrijită și gâfâind, încărcată cu genți și plase. Vreau liniște, ordine și amabilitate. Doar *așa* ne putem apropria de infinit, de greutăți, de întuneric. Doar *așa* rezolvăm enigmele și învățăm mecanismele repetării. Eu administrez textul și orele de lucru. Eu sunt responsabil ca munca voastră să nu fie lipsită de sens. Eu nu sunt privat, eu observ, înregistrez, controlez. Sugerez, tentez, încurajez sau resping. Eu nu sunt spontan, impulsiv, coechipier. Doar pare, dar nu e așa. Dacă mi-aș smulge masca o clipă numai și aș spune ce simt sau gândesc, voi v-ați întoarce împotriva mea cu furie, m-ați sfâșia în bucăți și m-ați arunca pe fereastră.

RAKEL: (*amabilă*) Idiotule. Teatrul e căcat și jeg și excitare și tumult, complicații și nemernicie. Eu nu cred în teoria ta de puritate. E falsă și suspectă. E tipică pentru tine.

VOGLER: Cum ar fi dacă – nu, lasă, de fapt n-are rost. Oricum nu înțeleg de ce –

RAKEL: De ce nu. Eu sunt cea mai credulă persoană din lume.

VOGLER: Sigur.

RAKEL: La câte minciuni ați băgat voi în mine de-a lungul anilor, tu și alți indivizi de teapa ta. Ce noroc că sunt nu numai credulă, dar că am și memorie proastă.

VOGLER: (*în retragere*) Sigur. E un lucru bun.

RAKEL: De ce ești așa plictisit?

VOGLER: Nu sunt plictisit deloc. Mă întreb doar câte victime îți pavează –

RAKEL: (*râde, apoi*) Mă aflu aici, în iubitul meu teatru, și am patruzeci și șase de ani. Fostul meu iubit s-a milostivit și mi-a dat două replici în piesa lui. Eu mă ofer lui și el nici măcar nu se osteneşte să mi-o tragă în spatele decorurilor de acolo, pentru că sunt beată sau poate doar pe jumătate beată. Mă consideră urâtă și dezgustătoare. Chipul meu i se pare – chipul meu (*aproape că plânge*) Put ca un pește putrezit, pielea mea secretă o umezeală nenorocită care miroase a cur. Machiajul nu-mi mai stă pe față, se scurge în jos, în riduri, se transformă în cocoloașe granulate. Respir putrezeală, știu asta, tu crezi că eu nu știu? Încerc să-mi păstrez unghiile curate, dar ele crapă și se înnegresc. Da, la dracu'. (*Râde*) Și tu vorbești despre victimele care îmi pavează succesul.

VOGLER: Dragă Rakel, dar era un compliment.

RAKEL: Aha, i-auzi, un compliment. (*Își suflă nasul*) Scuze. Știu că îmi disprețuiești lacrimile, știu că disprețuiești să-mi suflu nasul într-o batistă murdară, dar n-am alta și m-am murdărit de ulei pe mâini când am – (*plânge*)

VOGLER: (*aproape tandru*) Nu vreau în niciun caz să-ți fac rău. Auzi ce spun? (*Rakel dă din cap afirmativ, își suflă nasul.*) Rakel?

RAKEL: Dacă n-ai curaj pentru ceva serios, putem să facem o comedie împreună. Tu știi că eu sunt o comediană de primă clasă. N-am jucat niciodată Kristina lui Strindberg. N-ai vrea să pui Kristina? Sunt prea bătrână pentru ”Pygmalion”? Sau Feydeau? Sigur există ceva amuzant de Feydeau. Molière? Aș fi o Dorine bună. Și ea chiar nu trebuie să fie chiar foarte tânără. Francezul o face mereu babă nenorocită, ceea ce mie mi se pare greșit, fiindcă sânii ei trebuie să fie – Ea trebuie să aibă un decolteu adânc și eu am – Nu e nimic în neregulă cu corpul meu, dar fața. – Joc Dorine, nu e niciun risc, și Mikael face Orgon și Ernst, Tartuffe. Nu ți-ar plăcea?

VOGLER: Am eșuat mereu cu ”Tartuffe”.

RAKEL: De aceea ar trebui să mai încerci o dată.

VOGLER: Piesa mi se pare de fapt plictisitoare.

RAKEL: (*tristă*) Aha.

VOGLER: Așa mi s-a părut întotdeauna.

RAKEL: Atunci n-are niciun rost.

VOGLER: Nu.

RAKEL: O să plec acum.

VOGLER: Stai, dacă vrei.

RAKEL: Nu, o să plec. Nu fac decât să te deranjez.

VOGLER: Nu, nu, nu mă deranjezi absolut deloc.

RAKEL: Și oricum, ziceai că aștepți pe cineva.

VOGLER: Am zis și eu așa.

RAKEL: Ai fost neplăcut impresionat că am venit să te văd.

VOGLER: (*se apleacă*) Rakel. Tu nu crezi niciodată ce îți spun, dar încearcă să crezi asta: Nu trece o zi fără să mă gândesc la tine. În fiecare seară, înainte ca somniferele să mă facă inconștient, mă gândesc la tine. Tu ești mereu în gândurile mele. Așa este, Rakel.

RAKEL: (*afectată*) A fost amabil.

VOGLER: Nu e amabilitate, e adevărul.

RAKEL: Am vrut să zic că e amabil din partea ta să-mi spui asta.

VOGLER: Du-te acasă la tine și curăță ce e mai rău, și vin și eu peste o oră.

RAKEL: Spui asta doar fiindcă vrei să scapi de mine. Bine, bine. O să plec. (*gest*) Plec. Poate vrei să iei cina, să-ți pregătesc ceva bun? Ca pe vremuri.

VOGLER: Nu, mulțumesc. Nu te deranja.

RAKEL: Niciun deranj. Acesta este Henrik Vogler: Nu te deranja pentru mine. Nu te enerva, Henrik. Pot și eu să glumesc puțin cu tine, nu? Sau e interzis, mai nou?

VOGLER: Mingea e la tine în teren. Ca de obicei.

RAKEL: Când o să vii, mă găsești îmbăiată, înmiresmată și trează. Marea inconștiență. (*Își întinde brațele peste cap, își împreunează mâinile.*) O, Henrik, iubitul meu prieten. Crezi că aș fi avut o viață mai fericită dacă aș fi învățat să fiu cinică?

VOGLER: Vin cu siguranță. Hai, pleacă.

(*Îl sărută ușor și pleacă în grabă.*)

VOGLER: (*strigă slab*) Rakel!

(*Dar ea nu răspunde, a plecat. Anna stă ca mai înainte, cu capul puțin aplecat. Se uită la mâinile ei, zâmbește rapid și aprobator.*)

ANNA: E adevărat. Sunt copilăroasă pentru vârsta mea. Uneori e aproape jenant. Credulă, delăsătoare și naivă.

VOGLER: În meseria noastre, puerilitatea e destul de răspândită. Altfel, cum dracu' crezi că ar fi? Uneori sunt uimit că noi chiar suntem luați în serios. Că se construiesc pentru noi clădiri mari, unde putem să fim împreună și să ne jucăm jocurile. Ai grijă de puerilitatea ta. E singura ta apărare în fața conștientizării, care în cazul tău e palpabilă.

ANNA: Când cad pradă pasiunilor mele nu sunt câtuși de puțin conștientă.

VOGLER: Înamorare. Gelozie. Ești geloasă?

ANNA: Normal.

VOGLER: Aha, normal. Sună satisfăcător, dar puțin veridic. Nu, da – te cred.

ANNA: Și tu?

VOGLER: Abia normal.

ANNA: Te uiți la mine și sigur te gândești să spui ceva uluitor, iar atunci eu gândesc: aceasta este metoda unchiului Henrik de a curta tinerele doamne?

VOGLER: Acum n-ai fost drăguță.

ANNA: Sunt îndrăgostită, înțelegi tu.

VOGLER: I-auzi, aha, așa e?

ANNA: Am distrus ceea ce voiai să spui despre mine?

VOGLER: Dacă asta te face fericită, atunci aș putea foarte bine să-ți spun că am o slăbiciune pentru tine, că sunt, dacă vrei, îndrăgostit de tine. Sunt bucuros că exiști, că stai aici, lângă mine, pe canapeaua Hedda Gabler. Că te pot atinge cu mâna. Mă bucur că mai avem cel puțin cinci săptămâni de lucru împreună, că ești legată de mine profesional, și, prin aceasta, emoțional. Sunt îndrăgostit de tine pentru că ești o persoană tânără și frumoasă, pentru că ești un om unic de talentat și, nu în ultimul rând, pentru că ești o actriță bună. (*Stă, gri.*)

ANNA: (*după o pauză*) Foarte frumos spus, toate acestea; o să-mi amintesc momentul acesta toată viața.

VOGLER: Sigur că sunt gelos. E inclus. Știu că trăiești cu asistentul ăla de regie sașiu, Peter sau cum l-o fi chemând. Nu numai că e neobișnuit de needucat, dar mai e și lipsit de talent, în orice caz dacă ar fi să judecăm după montarea lui cu Brecht de la Studio. Că el a reușit, dintr-un motiv de neînțeles, să se bage în pat cu tine, trebuie privit drept un triumf al mediocrității. Dar poate că are calități

care nu sunt vizibile pentru restul lumii, ce știu eu? Tatăl tău ce zice despre relația asta?

ANNA: Peter i se pare un scump.

VOGLER: I-auzi. Scump. Ești sigură că n-a zis-o ironic: ”Ce scump mai e și Peter ăsta”, sau ceva de genul ăsta.

ANNA: Eu și Peter o să avem un copil.

VOGLER: Știam. În ce lună ești? A doua?

ANNA: A treia.

VOGLER: Știam. E prea penibil.

ANNA: Ce e penibil?

VOGLER: Până la premieră o să fii undeva prin luna a cincea. Cât timp poți să joci? Trei săptămâni? Paisprezece zile? Repetițiile devin foarte inutile în felul ăsta. Scuză-mi tonul iritat. Dar –

ANNA: (*îl întrerupe*) Deci acum nu te mai bucuri de colaborarea noastră.

VOGLER: (*gri*) Nu înțeleg nimic. Unei actrițe tinere, cu ambiții, i se oferă cel mai bun rol din lume. E un moment decisiv în cariera ei și ea știe de un an că va juca rolul exact în această perioadă. Și ea rămâne gravidă. Nu înțeleg nimic.

ANNA: Acum nu mai ești îndrăgostit?

VOGLER: Nu. Din contră. (*Stă tăcut, mângâie de câteva ori husa tocită a canapelei.*)

ANNA: (*după o pauză*) Cum adică?

VOGLER: Ce e de fapt montarea unei piese? Un tumult mare și motivat. Suntem preocupați de problemele ei cu niște eforturi spirituale semnificative, e aproape pe viață și pe moarte. Pe urmă vine premiera și e foarte incitant. Regizorul cade, se transformă într-un apendice la borcan. Piesa se joacă de treizeci, de șaizeci, de o sută de ori. Pe urmă e anulată și dispare. Totul e uitat, adeseori o uitare binecuvântată. Să regizez ”Visul” cu tine ca Agnes e amuzant. Că spectacolul se va juca apoi două săptămâni e și mai amuzant. N-a ieșit un spectacol, a ieșit un copil, probabil ceva cu mult mai însemnat. Dacă mă gândesc mai bine, e ceva măreț, deși mă înfurii și mai tare pe asistentul ăla de regie cu care stai, oare cum ziceai că-l cheamă. Pentru el trebuie să fie un triumf că a reușit să se așeze cu curul pe ”Visul” meu.

ANNA: Ai vrea să fac avort?

VOGLER: Nu. (*pauză*) Nu. Nu pentru teatru. Nu merită.

ANNA: Dar adineauri ziceai –

VOGLER: Nu te mai gândi la ce s-a întâmplat să spun acum cinci minute, vorbea omul de teatru din mine, cel care trebuie să fie convins că efortul lui e plin de sens. Nu-l lua în seamă, eu unul m-am săturat de el.

ANNA: O să mă duc mâine la șef.

VOGLER: Și o să renunți la rol.

ANNA: Da.

VOGLER: Și cine vine în locul tău?

ANNA: – sunt mai multe.

VOGLER: – niciuna pe care s-o vreau eu. Tu erai chiar ideea din spatele acestei montări. Tu erai chiar –

ANNA: – eu acum am spus ce aveam de spus.

VOGLER: – și brățara?

ANNA: – era doar un pretext prost.

VOGLER: Nu vreau să renunți la rol.

ANNA: Și agresivitatea ta, cum s-o suport? Poți să-mi spui?

VOGLER: Doar ți-am spus că – (*tace*)

ANNA: Nu e niciun copil.

VOGLER: (*se uită la ea*) Ai făcut deja avort?

ANNA: Săptămâna trecută. Am zis că sunt –

VOGLER: Ai scăpat de copil.

ANNA: Vreau să-mi joc rolul.

VOGLER: Înțeleg.

ANNA: Relația mea cu Peter practic a încetat. Doar că e greu să –

VOGLER: Înțeleg.

ANNA: În vara asta eu fac un film și Peter pleacă în străinătate. Atunci totul o să fie mai simplu. Mă refer la divorț.

VOGLER: (*pauză*) Dar de ce ai zis?

ANNA: Nu știu. Mi-a venit, pur și simplu.

VOGLER: Ai vrut să vezi cum reacționez?

ANNA: N-a fost așa rău, nu? Am vrut să văd cum îți cade fața.

VOGLER: (*obosit*) Și –

ANNA: Da, ce contează. Ți-a căzut fața.

VOGLER: A făcut toți banii glumița ta.

ANNA: Acum o să dau la o parte fața aia tristă. (*Îl mângâie pe față cu mâna dreaptă.*)

VOGLER: (*nemișcat*) Nu.

ANNA: (*îl sărută repede pe gură*)

VOGLER: Uneori îmi amintești de mama ta.

ANNA: (*zâmbind*) Sunt nefericită că te-am făcut nefericit.

VOGLER: (*blând*) Nu-mi place când te prefaci.

ANNA: (*se retrage*) Ești sigur că poți interpreta toate reacțiile? Nu greșești niciodată?

VOGLER: Nu cu tine.

ANNA: Nu m-am prefăcut.

VOGLER: Ai făcut un gest de tandrețe. De fapt, ai fi vrut să mă pocnești.

ANNA: Nu e adevărat.

VOGLER: Semeni foarte mult cu mama ta.

ANNA: Dacă mai spui o dată că semăn cu mama mea, dacă mai spui o dată că eu – atunci plec.

VOGLER: Semeni foarte mult cu mama ta.

(*Se privesc.*)

ANNA: O să-ți spun ceva care o să te uimească.

VOGLER: Acum chiar sunt curios.

ANNA: Peter te admiră. Acum ești surprins.

VOGLER: Acum sunt surprins.

ANNA: S-ar fi bucurat să-ți fie asistent la ”Visul” și a fost enorm de dezamăgit când a aflat că ai luat-o pe Eva.

VOGLER: Eu credeam de fapt că –

ANNA: Peter te consideră singurul de la care se poate învăța ceva. S-a bucurat că o să lucrez cu tine. S-a bucurat și a fost gelos în același timp.

VOGLER: Și tu ai rămas gravidă.

ANNA. Eu am vrut copilul. El m-a convins să fac avort. Acum ești iar surprins.

VOGLER: Cred că da.

ANNA: Eu am vrut copilul, chiar dacă nu era al lui Peter și chiar dacă n-aș mai fi putut juca în spectacolul tău. Îmi era frică să nu cumva să nu mai rămân gravidă dacă – Dar Peter m-a convins. Așa că iată-mă acum aici. În mâinile tale. (*Zâmbește*)

VOGLER: Și eu în ale tale. (*Nemișcat*) Trăiesc singur de opt ani. O doamnă în vârstă mă vizitează trei ore pe zi. Face curățenie și mâncare, spală vasele și dispare. Am câțiva prieteni. Vorbim politică și jucăm șah. Soția mea mă vizitează din când

în când, când are chef. Petrecem seara și noaptea împreună, suntem destul de legați unul de celălalt.

ANNA: Eu o să vin doar când mă chemi tu.

VOGLER: Și mama ta avea cele mai minunate concepții despre cum să se comporte în viață și în realitate. Nu corespundeau niciodată.

ANNA: Mama mea era o isterică.

VOGLER: Ceea ce tu nu ești. (*O privește.*) Toate reflectoarele roșii luminează și toate semnalele de avertisment sună. Ar trebui să mă ridic și să plec. Ar trebui să spun că acum e vremea ca un domn în vârstă să își facă somnul de după-amiază și să-și bea whisky-ul. Un psiholog răutăcios a spus că temperatura unei pasiuni poate fi măsurată numai raportat la singurătatea care a precedat-o. Nu știu. Îmi imaginasem asta altfel. Trebuia să lucrăm, să ne ținem repetițiile, orele pe scenă. ”Visul” și noi.

ANNA: (*repede*) Ce trist că ți-am stricat planurile.

VOGLER: Îți ofer ție experiența mea. Poftim. Își dau ție empatia, grija și tandrețea de la zece și jumătate până la trei. Am grijă să te iubească publicul, să ai pe tine cele mai bune reflectoare care să-ți scoată în evidență frumusețea. Te protejez de tine însăți, te conduc de mână și am grijă să nu cazi. Între zece și jumătate și trei. N-ai voie să mă atingi. (*Pauză*) Nu sunt interesat. Am fost scris. Cineva s-a așezat și mi-a scris rolul, s-a străduit mult, dar rolul n-a prins niciodată viață. Sunt un personaj plictisitor. Gata scris și aproape gata jucat. Își spun asta, fără cochetărie. Eu refuz să joc în drama ta. Nu ar fi decât penibil și umilitor. Nu, bineînțeles că nu. (*gest*) Nu pentru tine. Tu ce-ți închipuiseși de fapt? O dramă pasională, o aventură amoroasă sau actorie peste program? Tu ai un tată extraordinar de competent, nu mai ai nevoie de încă unul, nu? Începutul meu de putrefacție te atrage? Corpul meu urât, deformat, indispus? Tot nu e posibil. Chiar înainte de a începe repetițiile mi-am pierdut un dinte din față. M-au trecut toate transpirațiile de frică. O să apar în fața Annei Egerman cu o gaură în gură? Ea n-o să mă asculte, o să mă găsească respingător. Uită-te la dintele ăsta, e artificial, vezi? Un stomatolog priceput s-a milostivit de mine și a realizat minunea asta. Puteam să apar cu deplină autoritate și un dinte intact.

E foarte adevărat că mă atragi. Vreau să te țin în brațe, să te mângâi, să te sărut, să mă culc cu tine. Nimic la tine nu mi-e străin sau respingător. În situația mea dificilă cauți de preferință ceva respingător, chiar și ceva foarte

minor, pe care să-l poți favoriza și supradimensiona, care să te ajute. La tine nu există nimic de această factură. Sunt la pământ, pierdut. (*Tăcere*)

Mi-am spus de fiecare dată că semeni prea mult cu mama ta, că tocmai de aceea ar trebui să am grijă. Cred că poți fi și crudă, și lipsită de considerație. Cred că minți cu destulă dibăcie, nu pentru a câștiga avantaje, ci pentru a manipula. Cred că ai un loc pentru mine în planul tău. Poate că aventura noastră ți-ar îmbunătăți relația cu Peter. Nu știu. Poate sunt nedrept.

ANNA: Acum nu mai sunt multe de spus.

VOGLER: Ba sigur că da. Tu ai putea să spui că eu greșesc.

ANNA: Te-aș putea eu convinge pe tine? Tu chiar vrei să fii convins? Merită să protestez? Dacă spun că analiza ta e corectă, la ce mă ajută? La ce ne ajută?

VOGLER: N-o lua așa de serios. Doar criticii de teatru cred într-un adevăr obiectiv, chiar și atunci când cochetează să afirmarea contrariului.

ANNA: Pune-mi mâna pe piept. (*Vogler e pe cale să facă asta, dar se oprește în ultima clipă.*)

VOGLER: Nu, nu. (*Pauză*) Nu. Nu, mulțumesc.

ANNA: (*zâmbește*) Refuzi.

VOGLER: ”Dacă aș fi fost cu zece ani mai tânăr.” Nu, ce replică! Asemenea replici ar trebui interzise.

ANNA: (*râde*) Te aperi prost.

VOGLER: Dacă aș fi fost cu zece ani mai tânăr. După o săptămână am fi început să vorbim unul cu celălalt după repetiții. Trebuie să discutăm despre rol, nu-i așa? Hai să mergem la o cafea la cantină. Un coleg ales cu grijă merge cu noi, ca alibi. Pe urmă începem să ne vedem în camera mea. Stăm jos, departe unul de celălalt, și bem apă minerală și mâncăm biscuiți. Când pleci, ne sărutăm pe gură. Într-o zi vorbim despre relațiile tale neplăcute. Tu îl vinzi pe Peter și eu îl cumpăr în ambalajul tău. Într-o zi vii la repetiții adânc dezamăgită și roșie de plâns, iar când întreb ce s-a întâmplat, tu dai din cap. În ziua aceea lucrăm minunat împreună. La ora trei eu mă apropii de tine și te întreb dacă vrei să iei cina cu mine la ora șapte. Tu te uiți la mine cu o sinceritate tristă și dai din cap afirmativ. Pe urmă vii cu un sfert de oră întârziere, nu-i așa? Luăm cina, bem vin și vorbim toată seara despre tine. Eu sunt din ce în ce mai inspirat ți te explic pe tine față de tine însăți. Suntem îndrăgostiți nebunește de noi înșine, de situație, de jocul care decurge atât de minunat. La ora unsprezece te conduc

acasă cu mașina, relația noastră este minunată și promițătoare. Te sărut pe obraz și-ți spun să ai grijă de tine. Tu te uiți la mine cu un zâmbet enigmatic și dai încet din cap. Ochii tăi, ochii tăi foarte frumoși, se umplu de lacrimi. După care pleci fără să spui un cuvânt. Câteva seri mai târziu ne culcăm pentru prima dată, mai mult în joacă. Ca o primă încercare, un test fără valoare. Experiența lasă în urma ei un sentiment dulce și incitant de lipsă de satisfacție, o experiență care ațâță curiozitatea.

Acum au trecut trei săptămâni de repetiții. Tu trăiești cu mine și trăiești cu Peter – doar nu poți să-l rănești. Ne îndreptăm spre o voluptate mai grea și mai profundă. În același timp, temperatura la lucru crește. Un actor bătrân mă bate pe umeri și îmi spune ”Nu te-ai schimbat deloc, ești exact ca în tinerețe”. Rânjește nerușinat. Eu sunt teribil de flatat și decid imediat să îl consider talentat, dar neînțeles. Toți știu, dar nimeni nu zice nimic. Peter se furișează pe la colțuri, curtat de tinere studente care îl compătimesc. Atmosfera este în general euforică, întreruptă din când în când de furtuni violente, dar inofensive. Noi am început să ne întâlnim regulat după-amiaza, între repetiții și spectacol: Eu îmi petrec serile singur, la un cinema sau la hotel. Dimineața devreme cad victima unei gelozii turbate: văd cele mai obișnuite imagini cu tine și Peter. Am spume la gură și plâng, dar la ora zece și un sfert ne întâlnim pe scenă cu un zâmbet și un sărut colegial fugar. Când mai rămân patru săptămâni de repetiții, apare criza. Tu ai repetat cinci săptămâni, fericită, flatată și într-o beție de sentimente plăcute. Criza e profesională și apare când te trezești din iluzie. Autocritica și lipsa de încredere în sine se aruncă asupra ta ca un tigru furios. Ți se pare că nu ești bună, că ești slabă, încuiată, sensibilă. Cel mai rău e că și eu cred același lucru. Singura diferență e că tu poți spune ce simți, în timp ce eu sunt nevoit să mint. Am comis de asemenea prostia banală de a începe să vorbim despre viitor. Plănuim o călătorie în străinătate, în concediul tău. Eu mă gândesc de asemenea la un rol potrivit pentru tine într-un film și i-am povestit deja ”totul”, într-un moment de confesiune și încredere, vechiului meu prieten, producătorul, escrocul ăla. El mă ia de mână, se apleacă, mă privește în ochi și spune: ”Ce minunat pentru tine și ce minunat pentru fată. La ce buget te-ai gândit?” Într-o zi, tu și cu mine cădem într-un schimb de opinii în timpul repetițiilor. Despre ce crezi că ne certăm? Sigur e o bagatelă.

ANNA: Timp de patru repetiții, eu m-am pierdut în același loc în text, din cauza faptului că eu consider că tocmai acolo sunt foarte proastă. Tu te enervezi și –

VOGLER: – spun: Cum ar fi dacă într-o după-amiază te-ai concentra asupra pasajului acesta?

ANNA: E complet lipsit de sens, fiindcă n-am înțeles niciodată ce scrie acolo.

VOGLER: De fapt, ți-am explicat de câteva ori –

ANNA: Probabil că sunt proastă la cap, dar explicațiile tale au făcut pasajul și mai misterios.

VOGLER: Atunci îți sugerez să-ți înveți textul cum trebuie și să-l zici tare și cu dicție, astfel încât publicul să înțeleagă ce zici. E o metodă simplă și bună, când un actor se încăpățânează să nu *vrea* să înțeleagă.

ANNA: Deci tu crezi că mă încăpățânez?

VOGLER: Eu nu cred absolut nimic. ”În plus, nu cred că există nici cel mai mic motiv pentru lacrimi. Continuăm cu scena următoare, până își revine Anna, până își suflă nasul, se spală pe față și e din nou veselă.”

ANNA: Când ne întâlnim după aceea la hotel, tu îmi ceri iertare și ești minunat și iubitor și –

VOGLER: – nici vorbă. Din contră. Gelozia pe care o țin sub tăcere de cinci săptămâni răbufnește într-o scenă insuportabilă în care mă aud singur spunând toate idioțeniile pe care mi-am promis solemn să nu le spun niciodată –

ANNA: Acum se arată că eu sunt mai geloasă decât tine și încep să o atac pe frumoasa, toleranta și șarmanta ta soție care tocmai a fost în vizită la tine. Tu nu știai că eu știu, ești luat prin surprindere și nu ai niciun răspuns.

VOGLER: – atunci nu mă cunoști foarte bine. Eu nu rămân niciodată fără răspuns, ci îți propun încetarea aventurii ți eliberarea. Susțin că sunt prea bătrân pentru certurile tale copilărești și mă învălui după aceea într-o tăcere melancolică. Asta te face nesigură, nu mai ai replici pentru ieșire. Vezi pentru prima dată că sunt o acriturǎ, bătrân și ușor penibil. Tu tocmai te gândești să mă execuți și ridici cuțitul ca să mă dobori, dar te oprești.

ANNA: Brusc, mă impresionezi. Sunt cuprinsă de sentimente materne.

VOGLER: Nu ești cuprinsă de niciun sentiment matern. În schimb, te gândești la rolul tău: ”Cum se va comporta el dacă rupem relațiile dintre noi? Se va răzbuna, poate? Ce vor spune colegii? Ce se vor mai bucura de necazul meu!” Tu nu le permiți colegilor bucuria asta. ”Mai întâi premiera și pe urmă finalul. Așa va fi.”

Cobori pumnalul ucigaș și începi să plângi. Eu îți interpretez eronat lacrimile și încerc să te consolez. Ajungem în pat, împăcare iluzorie și așa mai departe.

ANNA: (*zâmbește*) Acum ești răutăcios.

VOGLER: A șasea săptămână de repetiții trece într-o tăcere precaută. Tu ai luat o răceală minunată. Eu mă țin la distanță fiindcă sufăr de misofobie. Tu mă consideri laș și mă disprețuiești. Peter, care a urcat în clasament, are grijă de tine, îți pregătește băuturi calde și începe să facă planuri pentru concediul vostru comun.

ANNA: (*hotărâtă*) Tu și actrițele tale!

VOGLER: Acum au mai rămas doar trei săptămâni din timpul nostru de repetiții. Ne-am împăcat, însă doar la suprafață. Asta dă relației noastre un gust nou, și amar, și intens, dar de departe neplăcut. Începem să ne ascundem adevăratele chipuri în spatele măștilor. E incitant și ne provocăm reciproc. Nu vorbim prea mult despre viitor. Prezentul nostru devine, prin aceasta, extrem de comprimat. Simțim scârbă și tristețe. Ultima săptămână este chinuitoare. Încercăm să ne scuzăm. Niciunul dintre noi nu-l ascultă pe celălalt, discuțiile noastre sfârșesc în monoloage desperante. Temperatura crește. Suntem la repetițiile generale. Lumină, costume, machiaj.

ANNA: Eu mă simt mizerabilă și insuficientă. Vreau să fiu acea Fiică a Indrei pe care să n-o uiți niciodată. Cea care să-ți facă imposibilă întoarcerea vreodată la ”Visul”. Realizez că tu deja plănuiești în secret o nouă montare cu o altă ocupantă a rolului principal. Plâng des. Tu ești tandru și atent și mă tratezi de parcă am fost lovită de o boală letală. În același timp mă îndepărtezi.

VOGLER: Trebuie să mă despart de tine și trebuie să mă despart de spectacol. E același iad de fiecare dată.

ANNA: Și vine și ultima noastră seară împreună. E seara de după repetițiile generale. Bem câteva pahare de vin și emoțiile ne copleșesc. Ne auzim vorbind despre viitor, despre alte colaborări, facem planuri.

VOGLER: Vorbim despre faptul că poate ar trebui să ne căsătorim, că ar fi plăcut să avem copii împreună. Ne amintim căsătorii care au durat mult. Totul e trist și destul de terminat, ceva ce știm amândoi cu o claritate penibilă.

ANNA: (*pauză*) Am făcut după aceea filmul ăla pe care mi l-ai promis?

VOGLER: Nu, prietenul meu, producătorul, m-a înșelat la bani și tu ai primit o ofertă mai bună.

ANNA: Și când ne întâlnim?

VOGLER: Ca prieteni. Peter e și el implicat. Luăm cina toți trei și vorbim despre situația mizerabilă din teatru. (*Râde, amuțește.*) Așa ar fi ieșit.

ANNA: (*după câteva momente de tăcere*) Așa nebunie a fost?

VOGLER: (*râde*) Nu. (*Pauză*) Nu. Deloc.

(*Tăcere lungă, amândoi pe gânduri. Vogler a luat-o pe Anna de mână și o ține de mână. Ea se eliberează precaut. Se ridică și se îndreaptă spre întunericul de pe scenă. De departe, ca dintr-o altă lume, se aud clopote și sirene de ambulanță.)*

ANNA: M-a întristat discuția asta.

VOGLER: Da?

ANNA: Tu nu mă vezi. Mă vezi?

VOGLER: Cred că te văd.

ANNA: Am uitat de repetiția pe care o aveam la radio. Trebuia să fiu acolo la trei și jumătate. Ce nonșalant din partea mea!

VOGLER: Dă vina pe mine. Zi că Vogler te-a reținut. Toți vor înțelege și te vor compătimi.

ANNA: Ar fi poate o idee. Sun imediat.

VOGLER: Fă-o. Eu mai rămân puțin aici.

ANNA: Auzi clopotele?

VOGLER: Nu. Am început să aud cam prost. N-ai observat asta la repetiții?

ANNA: Poate, puțin. De fapt, nu.

VOGLER: Hai, du-te și sună.

ANNA: Nu vreau să fii trist.

VOGLER: Tristețea mea nu are de-a face cu tine.

ANNA: Sigur?

VOGLER: Sigur.

ANNA: Atunci mă duc să sun, deși e teribil de jenant. Sigur pot să dau vina pe tine?

VOGLER: Poți să dai vina pe mine.

(*Anna a rămas indecisă în fundul scenei. Intenționează să mai spună ceva, dar până la urmă dă doar din cap și merge spre umbre. Dispare, pașii nu i se mai aud. Ușa scenei oftează. Vogler se mută de pe canapea pe fotoliu. E gri. Răsfoiește absent caietul de regie. Clopotele au amuțit.)*